

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע, בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 184 לפרשיות אחרי מות - קדושים תשפ"ה

צאת שבת	כ. שבת
20:08	18:59 חיפה
20:07	19:04 תל אביב
20:05	18:49 ירושלים
20:05	19:08 באר שבע

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהָרֹן... [טז, א]

לאחר שמיתתם נכתבה בפרשת שמיני, מדוע הפסיקה התורה, וחזרה שוב לתיאור את מיתתם?

חזקוני: לפי שכשגמר פרשת כל הטמאים, עדיין לא פירש אם יכנסו למקדש בין שוגגים בין מזידים מה היא כפרתם ומה היא טהרת המקדש. לפיכך פרט לך כאן 'וכפר על הקודש'.

הדר זקנים: "לפי כשגמר פרשת טמאים לא פירש אם יכנסו למקדש בין שוגגים בין מזידים מה כפרתו ותקנת מקדש. לפיכך פרט לך בסמור 'וכפר על הקודש'."

בזאת יבא אהרן אל הקדש [טז, ג]

רש"י: בזאת - גימטריה 410, רמז לבית ראשון, שהיה קיים 410 שנים.

הלא גם בבית השני עבדו כהנים גדולים, ומדוע הפסוק בזאת יבוא אהרן רמז רק על הבית הראשון?

בן יאיר: חז"ל במדרש רבה (כא, ט) אמרו: מקדש ראשון ע"י ששמשו בו באמונה, שמשו 18 כהנים גדולים, הוא ובנו ובן בנו. מקדש שני - על שהיו נוטלין אותה בדמים, שמשו בו 80 כהנים.

לפי זה מובן, שהרי מקדש ראשון נחשב כמי ששימש בו אהרן, [כל המעמיד בן כמותו כאילו לא מת] ושם שמשו מבני בניו באמונה. אולם במקדש שני אמנם היו מזרעו של אהרן, אך לא היו כמותו, ולכן לא נחשב שאהרן עצמו בא אל הקודש.

וְנָתַן אֶת הַקִּטְרֹת עַל הָאֵשׁ לִפְנֵי ה'

[טז, יג]

מדוע נתווספו המילים 'לפני ה'?

בכור שור: להדגיש, שהכהן הגדול לא יתקן קטורת בחוץ ויכניס אותה, אלא "וְכָסָה עֹנֵן הַקִּטְרֹת אֶת הַכֹּהֵן אֲשֶׁר עַל הָעֵדוּת", שלא יהנו עיניו ממראה קודש הקדשים.

וגורל אחד לעזאזל [טז, ח]

מהו 'עזאזל'?

רש"י: הוא הר עז וקשה, צוק גבוה. **בכור שור:** "ארץ קשה, שאינה מעלה עשבים ואין בה גידול שום דבר, כי אם סלע וארץ מדבר שאינה ראויה לישוב בני אדם. כי "עז" לשון קשה ו"אל" כמו כן, ועניינו מוכיח עליו: 'לעזאזל המדברה'. ו'מדבר' משמע ארץ ציה וצלמות אשר לא ישב אדם שם".

אבן שלמה: עזאזל הוא ראשי תיבות של המילים **עז - אזל**, כלומר שהעז שעלה בגורל זה אזל, כלומר הלך למקום צוק.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא

מספרי 'תורתך שאלתי'

נא לשלוח את המילה 'דוגמא'

לנייד מס' 052-9453811

למייל office@shaalti.co.il

חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפָךְ אֶת דָּמּוֹ וְכִסְּהוּ בְּעָפָר [יז, יג]

מדוע רק דם חיה ועוף מכסים ואילו דם בהמה לא מכסים?

בעל הטורים: "דם חיה ועוף טעונין כסוי, שאין מקריבין ממנו על המזבח (חולין פג ע"ב) שלא תהא מדת דין מקטרגת איך דם יאכל דם, לכך ציווהו לכסותו".
אור החיים: בבהמה יש מושג "נפש", בשונה מחיה ועוף. בחיה ועוף הדם עצמו משמש כ"נפש".

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם [יח, ב]

מדוע הוסיפה התורה את המילים 'אני ה' אלהיכם'?

רש"י: "אני שאמרתי בסיני 'אנכי ה' אלהיך, וקבלתם עליכם מלכותי, קבלו גזרותי. רבי אומר: גלוי וידוע לפניו שסופן לנתק בעריות בימי עזרא, לפיכך בא עליהם בגזירה 'אני ה' אלהיכם', דעו מי גוזר עליכם, דיין להיפרע ונאמן לשלם שכר".

העמק דבר: "הקדים לומר כן, מה שאין כן בכל הפרשיות דמצוי זה הלשון אחר האזהרה, אבל כאן הקדים מתחלה, באשר פרשה של עריות ענין קשה היה לקבל נגד הרגלם עד מתן תורה".

וּבְקִצְרָכֶם אֶת קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה... לֹא תִלְקֹט [יט, ט]

מדוע הפסוק פותח בלשון רבים ומסיים בלשון יחיד?

רש"י הירש: יש חשיבות לשינוי מרבים ללשון יחיד. ביסודו של דבר הארץ קנויה לכלל, ואפילו לאחר שנתחלקה, לא ניתנה ליחידים למטרות אנוכיות, אלא קרויה 'ארצכם', אפילו שעה שהיא נעשית שדך, אפילו באספקר את היבול של חלקך באדמת הכלל, עודנה נחלת הכלל.

לֹא תִלַּךְ רִכְלֶךָ בְּעֵמִיד לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ אֲנִי ה' [יט, טז]

האם יש קשר בין שני הציוויים, או שאלו שני ציוויים שונים?

אבן עזרא: לאחר ההסבר על המלשינות, איסור 'לא תעמוד על דם רעך', מורה שלא יתחבר עם אנשי דמים, שכן רבים נרצחו ונהרגו בגלל המלשינות.

בכור שור: לאחר שמזהירה התורה על איסור רכילות, כדי שלא תעמוד על דם רעך. לאחר מכן כתבה התורה שאם תלך רכיל, אז תעמוד 'על דם רעך'.

חזקוני: לא כתוב ו' בין שני חלקי הפסוק, ללמדנו שזו מצוה אחת. אילו היה ו' ביניהם, היה מקום לומר שאלו שתי מצוות. ביאור הפסוק, לא תלך רכיל כדי שלא תעמד על דם רעך.

וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ [יט, יח]

איך ניתן לצוות על כך, וכי אדם יכול לאהוב את רעהו כפי שאוהב עצמו?

רמב"ן: "ואם יהיה אוהבו בכל יחפוץ שיזכה רעהו האהוב לו בעושר ובנכסים וכבוד ובדעת ובחכמה ולא שישווה אליו, אבל יהיה חפץ בלבו לעולם שיהיה הוא יותר ממנו בכל טובה". כיום מקובל לכנות זאת במילה 'פירגון', בלשון חז"ל: עין טובה.

וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ [יט, יח]

איך ניתן לצוות על כך, וכי אדם יכול לאהוב את רעהו כפי שאוהב עצמו?

חזקוני: "אחר שציווה להיות קדוש, שלא לעשות חמס לרעהו, ציווה כמו כן שלא לעשות לבהמה ולשאר עניינים, לשנות בהם מעשה הקב"ה, שכשם שציווה הקב"ה במעשה בראשית שכל אחד ואחד יוציא פרי למינהו, כך ציווה והזהיר בכל עניני כלאים".

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין' לנייד מס' 052-9453811, או למייל office@shaalti.co.il